

หลักสูตรพื้นฐานอาชีพเพื่อยกระดับสมรรถนะการเรียนรู้
สำหรับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพะเยา*

CAREER CURRICULUM DEVELOPMENT TO ENHANCE 21st CENTURY
LEARNING SKILLS OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS' CAREER
CAPABILITIES OF PHAYAO PROVINCE

ลำไย สีหามาตย์

Lumyai Seehamat

มหาวิทยาลัยพะเยา

University of Phayao, Thailand

E-mail: lumyai.se@up.ac.th

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบท สภาพปัจจุบันปัญหา ความต้องการ ในการสร้างหลักสูตร และศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนระดับ ประถมศึกษา ในจังหวัดพะเยา ซึ่งบทความฉบับนี้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยระยะที่ 1 ใช้การประเมินความต้องการจำเป็นและการสนทนากลุ่มกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 12 คนจาก 6 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ระยะที่ 2 เป็นการสร้างหลักสูตรและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของหลักสูตรอาชีพที่พัฒนาขึ้น โดยขั้นตอนของการสร้างหลักสูตร มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินความต้องการจำเป็น การออกแบบหลักสูตร การทดลองใช้หลักสูตร และประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรจากกลุ่มทดลอง จากนั้นศึกษาความเข้าใจต่อครูที่จะนำหลักสูตรไปใช้ จำนวน 30 คน และระยะที่ 3 เป็นการศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรที่นำไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 43 คน ผลการวิจัยจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 คนพบว่า องค์ประกอบทั้งหมดของหลักสูตรอยู่ในเกณฑ์ดี และหลักสูตรอาชีพจำเป็นต้องให้โรงเรียนประถมศึกษานำไปจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความมั่นคง ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า องค์ประกอบทั้งหมดของหลักสูตรอาชีพมีความเหมาะสมในระดับสูงและมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.60 ถึง 4.07 และผลการประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร พบว่า ความสามารถในการประกอบอาชีพของนักเรียนเพิ่มขึ้น จากคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 9.91 และ 13.67 และมีนักเรียน 24 คน

* Received 17 December 2020; Revised 17 April 2021; Accepted 18 April 2021



จาก 43 คนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 เป็นจำนวนร้อยละ 60.47 ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประกอบอาชีพของนักเรียนที่ดีขึ้น ($t = 4.396$; $p < .05$)

คำสำคัญ: ทักษะอาชีพ, หลักสูตรอาชีพ, การพัฒนาหลักสูตร, นักเรียนชั้นประถมศึกษา

Abstract

The Objectives of this research article were to explore career curriculum development to enhance 6th Grade primary school students' career capabilities and studied of the effectiveness of curriculum in Phayao Province. The methodology was Research and development has divided 3 phases; First phase was qualitative research by focus group 12 experts and the needs assessment, second phase drafting the curriculum and try out with 30 sample of primary school teachers. The research procedure of the career curriculum developmental process was comprised of four stages, namely diagnosis of needs, design a career curriculum, tryout the drafted career curriculum, testing for teachers' understanding about the career curriculum, and evaluating the career curriculum effectiveness towards students' career capabilities and 43 6th Grade primary school students involved in the third phase. The findings from the six experts revealed that all the components of good career guidance, including linking curriculum learning to career, require that primary schools have a stable career program to bind them together to achieve the best practices. Moreover, quantitative findings showed that all the components of a career curriculum are highly suitability, and possessing mean scores ranged from 3.60 to 4.07. This is then continued to assess the effectiveness of the developed career curriculum. The descriptive finding showed that students' career capabilities increased tremendously as the mean score was increased from 9.91 and 13.67 and there were 24 out of 43 students passed the criteria as 70 percent, giving an average percentage as 60.47 percent. Finally, paired t-test findings of the pre-test and post-test indicated a greater improvement of students' career capabilities ($t = 4.396$; $p < .05$).

Keywords: Skills of Career, Career Curriculum, Curriculum Development, Primary School Students



บทนำ

โลกยุคใหม่เป็นยุคแห่งสังคมฐานความรู้ โดยการสร้างทุนมนุษย์ที่มีสมรรถนะในการเรียนรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สามารถปรับตัวได้เท่าทันสถานการณ์แห่งยุคสมัย ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) สมรรถนะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสมรรถนะที่ได้รับการยอมรับจากทุกประเทศว่ามีความสำคัญต่อผู้เรียน ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบ สัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และสมรรถนะการเรียนรู้ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะ ชีวิตที่ใช้ได้จริง กับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประเทศชาติ และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในหมวด 4 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างนักเรียนในระดับประถมศึกษาที่จะต้องเน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ เพราะเขาจะเจริญเติบโตไปเป็นกำลังหลักสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

ปัจจุบันพบว่าการจัดการศึกษาของไทยเป็นการศึกษาที่แปลกแยกออกจากสังคมวิถีชีวิต ศาสนา และวัฒนธรรม ไม่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตในชุมชน ไม่สอดคล้องกับการพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทำให้นักเรียนนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันในปริมาณที่น้อย และกระแสหลักของการจัดการศึกษาไทยส่งผลให้เกิดวิกฤตการณ์ทางการศึกษาที่เรียนกันแต่ในห้องเรียน เรียนรู้จากการท่องจำ คิดสร้างสรรค์ไม่เป็น ไม่รู้จักตัวเอง ไม่มีความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตนเองมี ไม่เข้าใจท้องถิ่น ไม่รักท้องถิ่น ไม่มีงานทำ อยู่ร่วมกับชุมชนอย่างไม่มีความสุข มีการอพยพโยกย้ายถิ่นฐานเข้าสู่ในเมืองใหญ่ เป็นสังคมบริโภคนิยม และใช้ความรุนแรงในการตัดสินใจแก้ปัญหา จากปัญหาที่กล่าวมาเป็นผลมาจากการจัดการศึกษาของไทยที่สะสมเรื้อรังจนเป็นดินพอกหางหมูมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งหากไม่ได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้เยาวชนไทยเกิดความภาคภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิด มีความรักและหวงแหนต่ออาชีพในชุมชน ปลูกฝังคุณลักษณะตามรอยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว



ด้วยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังจะทำให้ปัญหาลูกหลานและฝักรากลึกจนยากที่จะแก้ไขและส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในวงกว้างต่อไป (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

และในสภาพปัจจุบันได้พบปัญหาการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานอาชีพที่เป็นหนึ่งในสมรรถนะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพียงแต่มีการแทรกไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งไม่เพียงพอต่อการแข่งขันในเวทีโลก สมรรถนะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่ควรได้รับการยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพ เพิ่มขีดความสามารถให้แก่ประชาชนได้มีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงโดยเน้นการบูรณาการให้สอดคล้องกับศักยภาพด้านต่าง ๆ มุ่งพัฒนาค้นหาให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีรายได้มั่นคง มั่งคั่งและมีงานทำอย่างยั่งยืน มีความสามารถเชิงการแข่งขัน ทั้งในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับสากล ดังนั้นการเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ โดยการให้ความรู้และสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพที่สุจริตจะนำไปสู่การวางแผนการพัฒนาประเทศได้อย่างมั่นคงตลอดไป (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานอาชีพเพื่อยกระดับสมรรถนะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนในจังหวัดพะเยา มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องได้รับการพัฒนา เนื่องจากว่าสมรรถนะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นสมรรถนะที่สำคัญในการใช้ทักษะชีวิต มีทักษะหลัก คือ ทักษะระหว่างบุคคลและเข้าใจตนเอง (Interpersonal & Self - Directional Skills) ส่งผลไปสู่ทักษะย่อย 4 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะระหว่างบุคคลและการร่วมมือร่วมใจ (Interpersonal and Collaborative Skills) จะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะในการติดต่อสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในเชิงบวก รวมถึงสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ทักษะการเข้าใจและรู้ทิศทางของตนเอง (Self - Direction) นำไปสู่พฤติกรรมมีความเชื่อมั่น กล้าตัดสินใจ แสดงความคิดเห็นในการออกแบบสร้างสรรค์ชิ้นงานและสามารถเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาได้ 3) ทักษะในการปรับตัว (Accountability and Adaptability) ผู้เรียนจะสามารถสร้างชิ้นงานโดยคำนึงถึงความต้องการของผู้อื่นและสังคมรอบข้าง รวมทั้งสามารถปรับเปลี่ยนชิ้นงานได้ตามคำแนะนำและความต้องการของสังคมในขณะนั้นได้ และ 4) ทักษะในฐานะเป็นสมาชิกของสังคม (Social Responsibility) จะทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและสามารถนำชิ้นงานไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มอื่นที่เป็นสมาชิกในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การพัฒนาให้ผู้เรียนผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากหลักสูตรพื้นฐานอาชีพจะส่งผลให้เยาวชนรุ่นหลังได้สืบทอดอาชีพของชุมชนให้คงอยู่สืบไป เนื่องจากว่าหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็ก และหลักสูตรพื้นฐานอาชีพที่ดี ซึ่งตามแนวความคิดของ Isaacson (Isaacson, J., 1977) และ สก๊อต อุทรานันท์ ได้ระบุคุณลักษณะที่สำคัญของการศึกษางานอาชีพตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษา ควรให้ความรู้เรื่องอาชีพในแง่



ของความสำนึกหรือการรู้จักอาชีพ (Career Awareness) เช่น รู้จักโลกของอาชีพที่ใกล้ตัว ความสำคัญของอาชีพต่อสังคม แนวคิดเกี่ยวกับอาชีพศึกษา (Career Education) โดยมีเป้าหมายพื้นฐานของอาชีพศึกษาไว้ 3 ประการ ดังนี้ 1) เปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาโดยสอดแทรกเรื่องการอาชีพเข้าไปในหลักสูตร 2) เพิ่มความเชื่อมโยงระหว่างระบบการศึกษากับชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้องในอาชีพศึกษามากขึ้นแทนที่จะเป็นหน้าที่ของระบบการศึกษาแต่เพียงอย่างเดียว 3) ให้ผู้เรียนมีทักษะ 10 ประการ ได้แก่ 1) ทักษะพื้นฐานทางวิชาการ 2) ทักษะในการฝึกนิสัยที่ดีในการทำงาน 3) ทักษะในการพัฒนานิยามในการทำงาน 4) ทักษะในการเข้าใจธุรกิจเอกชน 5) ทักษะในการเข้าใจตนเอง เข้าใจความสนใจและความถนัดในอาชีพ 6) ทักษะในการตัดสินใจเลือกอาชีพ 7) ทักษะที่เกี่ยวข้องกับงาน 8) ทักษะในการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 9) ทักษะในการเอาชนะความล่าเอียง 10) ทักษะในการทำตนให้มีคุณค่าในที่ทำงาน และหลักสูตรพื้นฐานอาชีพที่ดีต้องมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบที่ประกอบด้วย ระบบการดำเนินการร่างหลักสูตร ระบบการใช้หลักสูตร และระบบการประเมินหลักสูตร การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรจะให้เป็นระบบ มีขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้และทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม (สังต์ อุทรานันท์, 2532)

ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานอาชีพเพื่อยกระดับสมรรถนะการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา จึงมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการพัฒนาและนำไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาตามที่ได้กล่าวมาในข้างต้น เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้เรียนได้รู้จักตนเองสร้างความตระหนักที่ดีต่ออาชีพในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเลือกอาชีพได้ตรงกับศักยภาพของผู้เรียนสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบท สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในด้านการพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
2. เพื่อสร้างหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดพะเยา
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ในจังหวัดพะเยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรอาชีพ ใช้กระบวนการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อพัฒนาหลักสูตรอาชีพ เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็นการวิจัย 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การศึกษาบริบท สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในด้านการพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและ



ความต้องการพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานอาชีพระดับประถมศึกษา ในจังหวัดพะเยา กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษา ปราชญ์ผู้รู้ ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนกรมแรงงาน และผู้ปกครอง จำนวน 12 คน โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล คือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการสนทนากลุ่มตามกรอบคำถามในการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม โดยใช้เครื่องมือในการบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพดิจิทัล อุปกรณ์ในการจดบันทึก รวมทั้งจัดทำแบบบันทึกประเด็นการสนทนากลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการด้านการสร้างหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา

เพื่อพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา โดยร่างหลักสูตรพร้อมองค์ประกอบ และประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยมีเกณฑ์ คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาอาชีพ และเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการติดต่อหาตามผู้เชี่ยวชาญและแจกแบบประเมินโครงสร้างหลักสูตรกับผู้เชี่ยวชาญ โดยเป็นแบบประเมินที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ ปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตรฯ วิสัยทัศน์ หลักการ ของหลักสูตร ฯ โครงสร้างหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร สารการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และการวัดผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจให้คะแนนจากแบบประเมิน คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะที่เป็นความเรียง โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ระยะที่ 3 การประเมินประสิทธิผลของหลักสูตร เพื่อประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา โดยศึกษาผลที่เกิดกับนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร



รูปแบบการวิจัย

การนำหลักสูตรไปใช้กับนักเรียนในครั้งนี้ โดยใช้รูปแบบการทดสอบก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (One - Group Pretest Posttest Design) (Cohen, L. & Morrison, L., 2000)

ประชากร ได้แก่ นักเรียน จำนวน 27,247 คน ในโรงเรียนประถมศึกษา 241 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 และเขต 2

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 43 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Stage Sampling) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นแรกแบ่งเขตการปกครอง ได้ 9 อำเภอ หลังจากนั้นทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยนำรายชื่อทั้ง 9 อำเภอมารับฉลาก เป็นจำนวนทั้งสิ้น 9 อำเภอ ดังนี้ อำเภอจุน และอำเภอเมือง

ขั้นที่สองทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยนำรายชื่อโรงเรียนของทั้ง 2 อำเภอมารับฉลาก ผู้วิจัยจับฉลากได้ออกมา 3 โรงเรียน และมีจำนวนนักเรียน 43 คน

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ หลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา มี 1) หลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 2) คู่มือการใช้หลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้ 1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียน 2) แบบวัดความตระหนักต่ออาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา 3) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตรวจให้คะแนนจากการทดสอบความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานอาชีพของนักเรียน คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานอาชีพโดยใช้สถิติการทดสอบค่าที (t - test)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยระยะที่ 1

จุดมุ่งหมายหลักของการสนทนากลุ่ม คือ การได้รับข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ 6 คนที่ระบุไว้ว่า R1 ถึง R6 ช่วยให้นักวิจัยสามารถกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญที่จะรวมไว้ในหลักสูตรอาชีพ นอกเหนือจากการระบุปัญหาที่เกี่ยวข้องของหลักสูตรปัจจุบันปัญหา ความสำคัญของหลักสูตร



การศึกษาในปัจจุบันถูกชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยทั่วไปผู้ให้ข้อมูลเปิดเผยว่าหลักสูตรปัจจุบันเน้นการท่องจำเพื่อนำไปสอบมากกว่าการใช้ทักษะทางด้านอาชีพ นอกจากนี้ยังระบุด้วยว่าหลักสูตรอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นในวิถีชีวิตสังคมชั้นสูงในปัจจุบัน ยิ่งไปกว่านั้นผู้ปกครองต้องแสดงบทบาทของตนเพื่อให้เข้าใจถึงความสำคัญของหลักสูตรอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็ก การตอบแบบคำต่อคำจากผู้ให้ข้อมูลแสดงให้เห็นดังนี้

“โรงเรียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เป็นหลักโดยการวัดคะแนนสอบเพื่อเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของโรงเรียน”

“...การขาดหลักสูตรอาชีพอาจเป็นหายนะที่จะส่งผลเสียต่อนักเรียนของเราที่อยู่ในโลกของข้อมูลข่าวสารที่เรียกว่า โลกดิจิทัลนี้”

“โดยทั่วไปผู้ปกครองเน้นหนักไปทางด้านวิชาการเท่านั้นและพวกเขาไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของทักษะอาชีพ”

“ผู้ปกครองยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการเลือกอาชีพและความเกี่ยวข้องกับความต้องการด้านการศึกษา”

“นักเรียนอาจสูญเสียความภาคภูมิใจในตนเองและอาจไม่ภาคภูมิใจในอาชีพภูมิปัญญาของตน” และ

สิ่งที่นักเรียนต้องการพัฒนาความรู้ด้านอาชีพ เนื่องจาก กิจกรรมการเรียนการสอนด้านอาชีพนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ได้ฝึกการแสดงออกของภาวะของผู้นำ ภาวะผู้ตามการเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง การฝึกหารายได้ที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเอง

ผลการวิจัยระยะที่ 2 ผลการพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา

ผลการพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานอาชีพ มีโครงสร้างการจัดการเรียนรู้ตลอดระยะเวลา 1 ภาคเรียน หรือ 20 สัปดาห์ ประกอบด้วย 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 อาชีพที่นำรัศควรคู่กับแต่ละคน ในหน่วยนี้จะมีเนื้อหาประกอบด้วย ความหมายของอาชีพ ความสำคัญของอาชีพ ประเภทของอาชีพและอาชีพในสังคมไทย แนวทางการมีอาชีพ การพัฒนาอาชีพ ผู้ประกอบอาชีพที่ดี หน่วยที่ 2 อาชีพที่สำคัญในท้องถิ่น ประกอบด้วย อาชีพในท้องถิ่น อาชีพหัตถกรรม อาชีพบริการ อาชีพอุตสาหกรรม อาชีพเกษตรกรรม การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ ในท้องถิ่น หน่วยที่ 3 อาชีพที่สุจริตเราทำได้ ได้แก่ การสำรวจอาชีพในท้องถิ่น การเลือกอาชีพ



การทำโครงการอาชีพ การนำเสนอโครงการอาชีพ และหน่วยที่ 4 เป็นการลงมือปฏิบัติฝึกอาชีพตามที่คุณเรียนสนใจและเลือก

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. ปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตรฯ	4.42	0.59	มาก
2. วิสัยทัศน์ หลักการ ของหลักสูตร ฯ	4.27	0.47	มาก
3. โครงสร้างหลักสูตร	3.27	0.47	ปานกลาง
4. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	3.97	0.67	มาก
5. สารการเรียนรู้	3.95	0.63	มาก
6. กิจกรรมการเรียนการสอน	4.33	0.69	มาก
7. สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.47	0.60	มาก
8. การวัดผล	3.81	0.68	มาก
รวมทั้งหมด	4.12	0.62	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรพบว่าองค์ประกอบของหลักสูตรทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ สื่อและแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.47$) และ (S.D. = 0.60) ความนำ ($\bar{X} = 4.42$) และ (S.D. = 0.59) และกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.33$) และ (S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ผลการวิจัยระยะที่ 3 ผลการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นและหลังการทดลองใช้ ปรากฏได้ผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้ระหว่างก่อนและหลังการทดลองของนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	คะแนน (20)		จำนวนที่ผ่านเกณฑ์ (คน)	ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลอง		
จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	9.91	13.67	24	60.47

จากตารางที่ 3 แสดงผลสรุปการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความรู้ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า นักเรียนในกลุ่มที่ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากหลักสูตรพื้นฐานอาชีพ จำนวน 43 คน พบว่า มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ก่อนการทดลองเท่ากับ 9.91 คะแนน และหลังการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.67 คะแนน และจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 60.47 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด



ตารางที่ 4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (n)	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	t	df	p-value
ก่อนการทดลอง	43	9.91	3.29	3.77	4.396	2	.019
หลังการทดลอง	43	13.67	3.73				

t = 4.396 (p < .05)

จากตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนเฉลี่ยของหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง มีความแตกต่างเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.77$) ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (p - value = 0.019)

ผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงานพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ปรากฏได้ผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงผลการประเมินทักษะการปฏิบัติงานพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

รายการประเมิน	คะแนน		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ความสามารถในการอ่าน พุด เขียนภาษาไทย	4.26	0.79	มาก
2. ความสามารถในการด้านคณิตศาสตร์	3.71	0.80	มาก
3. เป็นผู้ทำงานเสร็จตรงตามเวลาที่ครูกำหนด	3.90	0.78	มาก
4. มีความตั้งใจในการทำงาน	4.26	0.62	มาก
5. เมื่อโตขึ้นเป็นผู้ที่อยากจะมีรายได้จากงานประจำ	4.31	0.67	มาก
6. คนที่ยื่นทำงานเป็นคนที่มีทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำ	4.55	0.54	มากที่สุด
7. เมื่อโตขึ้นนักเรียนจะเลือกอาชีพตามความถนัดและความสนใจของตนเอง	4.62	0.49	มากที่สุด
8. นักเรียนสร้างรายได้เสริมจากเวลาว่าง	3.55	0.70	มาก
9. นักเรียนช่วยงานครอบครัวในการประกอบอาชีพ	3.90	0.68	มาก
10. งานทุกงานในสังคมที่เป็นงานสุจริตมีคุณค่า มีความหมายต่อตนเองและสังคม	4.31	0.67	มาก

จากตารางที่ 5 ผลจากการประเมินทักษะการปฏิบัติงานพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนของหลักสูตรพัฒนาทักษะอาชีพ เรียงจากผลการประเมินที่มีค่ามากที่สุด 3 อันดับ พบว่า เมื่อโตขึ้นนักเรียนจะเลือกอาชีพตามความถนัดและความสนใจของตนเองมีค่ามากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ค่าส่วนเบี่ยงเบน



มาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.49 รองลงมาคือ คนที่ขยันทำงานเป็นคนที่มีความรับผิดชอบที่ดีต่องานที่ทำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.54 รองลงมาในอันดับที่ 3 มี 2 ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ เมื่อโตขึ้นเป็นผู้ที่อยากจะมีรายได้จากงานประจำ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.67 และ งานทุกงานในสังคมที่เป็นงานสุจริตมีคุณค่า มีความหมายต่อตนเองและสังคม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าเท่ากับ 0.67 ตามลำดับ

อภิปรายผล

ข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ บ่งบอกถึงความสำคัญของหลักสูตรอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในอนาคต การพัฒนาสมรรถนะการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่การมีอาชีพที่สุจริตสามารถสร้างรายได้ พึ่งพาตนเองได้ โดยเริ่มจากสิ่งที่ใกล้ตัวของผู้เรียน อาชีพในชุมชน การนำตัวอย่างอาชีพในท้องถิ่น การปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการมีอาชีพสำหรับเยาวชน ดังนั้นนักวิจัย จึงขอเสนอแนะให้กระทรวงศึกษาธิการประเทศไทยเน้นการนำหลักสูตรอาชีพไปใช้ใน 3 แนวทางหลักตามที่เสนอโดย Collins, J. & Barnes, A. วิธีแรกคือทำให้การเรียนรู้อาชีพเป็นวิชาเดียว วิธีที่สองคือ การผสมผสานการเรียนรู้ด้านอาชีพในวิชาอื่น ๆ และวิธีที่สามคือ การจัดการเรียนรู้ด้านอาชีพผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้วิจัยขออภิปรายตามวัตถุประสงค์ดังนี้ (Collins, J. & Barnes, A., 2017)

1. ผลศึกษาบริบท สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในด้านการพัฒนาหลักสูตรพื้นฐานอาชีพ พบว่า สภาพปัญหาความสำคัญของการสร้างหลักสูตร ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการสร้างหลักสูตรเสริมหรือสาระท้องถิ่นเพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ซึ่งหลักสูตรนี้เป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่กล่าวว่าหลักสูตรเสริมควรเป็นหลักสูตรที่พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่พึงประสงค์ ฝึกทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามกระบวนการประชาธิปไตย สร้างความสามัคคี ความรับผิดชอบ เสียสละเพื่อส่วนรวมและเคารพผู้อื่น ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจให้แต่ละโรงเรียนเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ บรรจุในหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นจะทำให้ผลผลิตทางการศึกษาได้ตอบสนองความต้องการของสังคมในท้องถิ่นนั้น ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553) และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนัตถกานต์ ศรีเฉลียว และคณะ ได้ทำการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า การจัดหลักสูตรจำเป็นจะต้องมีพื้นฐานมาจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียน รวมไปถึงผู้เรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดหลักสูตร จากนั้นได้กำหนดโครงสร้างของหลักสูตร ประกอบด้วยเนื้อหาสาระ กำหนดเวลาเรียน และกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเนื้อหาสาระหรือสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่น สามารถสอดแทรก



เข้าไปในรายวิชาพื้นฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ หรือหากสถานศึกษาเห็นว่ามีความสำคัญต้องการจะเน้น และแยกสอนเป็นการเฉพาะหลักการสำคัญประการหนึ่งของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) นั้นระบุว่าหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ความเป็นท้องถิ่น ชุมชนของไทยมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวมีความอุดมสมบูรณ์ทุกภูมิภาค หากการจัดการศึกษาจัดให้ทุกคนรักหวงแหนทรัพยากรในท้องถิ่น รู้จักอนุรักษ์ และพัฒนาที่จะนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าได้ ปัจจุบันนี้กระแสโลกกำลังให้ความสำคัญกับความเป็นชุมชนท้องถิ่น สารการเรียนรู้ท้องถิ่น จะเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องปลูกฝังพัฒนาให้เยาวชนเกิดสำนึกรักท้องถิ่น รักบ้านเกิด รักภูมิภาคของตน และรักประเทศของตนในที่สุด ซึ่งกิจกรรมในหลักสูตรได้เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น โดยการนำผู้รู้ในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่นักเรียน (ฉัตรถิรพันธุ์ ศรีเฉลียว และคณะ, 2560)

2. ผลการสร้างหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดพะเยาพบว่า หลักสูตรมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยมีค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร ในแต่ละองค์ประกอบ 4.00 – 4.60 แสดงว่าองค์ประกอบของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และโครงสร้างหลักสูตรมีค่าดัชนีความสอดคล้องกันทุกองค์ประกอบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.80 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยการออกแบบหลักสูตรด้วยการกำหนดรูปแบบหลักสูตรที่ยึดเอากิจกรรมและปัญหาของสังคมเป็นหลัก (Designs Focused On Social Activities and Problem) เป็นหลักสูตรที่มุ่งวิเคราะห์ปัญหาความจำเป็น ซึ่งความต้องการจำเป็นที่มุ่งสร้างความมีมนุษยสัมพันธ์และเจตคติที่ดีในสังคม (สัจ จูทรานันท์, 2532) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาสาระจากเกณฑ์ความจำเป็นและความมีประโยชน์ เนื่องจากว่าเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาที่ว่าด้วยความจำเป็นประโยชน์เกณฑ์นี้จะช่วยให้หลักสูตรมีความสัมพันธ์กับสังคมได้เป็นอย่างดี โดยกิจกรรมที่เลือกมาให้ความสำคัญต่อการดำรงชีวิต เมื่อผู้วิจัยได้องค์ประกอบครบตามกรอบที่วางไว้แล้ว ก็นำหลักสูตรที่สร้างขึ้นมาตรวจสอบคุณภาพโดยคณะผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ที่มีความชำนาญเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านอาชีพที่หลากหลาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมอาชีพสำหรับนักพัฒนาฝีมือและแรงงาน ผู้อำนวยการธนาคารส่งเสริมธุรกิจขนาดย่อม ครูผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมิน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่กำหนดในตัวหลักสูตร

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรพื้นฐานอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา โดยศึกษาผลที่เกิดกับนักเรียนก่อนและหลังการใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนในกลุ่มที่ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากหลักสูตรพื้นฐานอาชีพ จำนวน 43 คน พบว่ามีค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ก่อนการทดลองเท่ากับ 9.91 คะแนน และหลังการทดลองมี



คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.67 คะแนน และจำนวนนักเรียนที่มีคะแนนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 60.47 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างระหว่างหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง มีความแตกต่างเฉลี่ย ($\bar{X} = 3.77$) ซึ่งความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p\text{-value} = 0.019$) สอดคล้องกับการศึกษาของ พรกมล สุ่มงคล และคณะ ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่า สถานศึกษามีความต้องการหลักสูตรที่สอดคล้องกับความ สนใจและความถนัดของผู้เรียนและผู้มีส่วน (พรกมล สุ่มงคล และคณะ, 2555) และระพีพัฒน์ หาญโสภา และคณะ พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อาหารจากบัวสายหลังใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการปฏิบัติกิจกรรมโดยภาพรวม อยู่ในระดับดี ความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่สำคัญอีกทักษะ คือ ทักษะอาชีพ (ระพีพัฒน์ หาญโสภา และคณะ, 2563)

นักวิจัยที่มีประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ Herr, E.L. et al. (Herr, E.L. et al., 2003) และ Seehamat L. & Sanrattana ซึ่งให้เห็นถึงผลกระทบของหลักสูตรต่ออาชีพในอนาคตของนักเรียน และยังพบว่าผลการวิจัยนี้ได้ยืนยันความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องระหว่างการพัฒนาหลักสูตรอาชีพและความสามารถด้านอาชีพของนักเรียนจะสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางความคิดและพฤติกรรมของนักเรียน หลักฐานที่มีอยู่จากการวิจัยนี้บ่งชี้ว่าผลกระทบสามารถสังเกตได้ในด้านต่อไปนี้ ได้แก่ ประสิทธิภาพส่วนบุคคลความพร้อมในอาชีพ และผลการศึกษา ตัวอย่างเช่น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ปรับปรุงความภาคภูมิใจในตนเองแรงจูงใจและความสามารถในการตนเองเป็นองค์ประกอบของประสิทธิภาพส่วนบุคคล นอกจากนี้ นักเรียนยังสามารถพัฒนาทักษะการสำรวจอาชีพความเข้าใจในอาชีพการตัดสินใจ และการเตรียมความพร้อมสำหรับการเปลี่ยนแปลงเป็นหลักฐานแสดงความพร้อมในอาชีพของนักเรียน หลักฐานสุดท้ายคือ การใส่ใจเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 43 คนในการทดสอบหลังเรียนเมื่อเทียบกับการทดสอบก่อนเรียนซึ่งพิสูจน์แล้วว่าผล การศึกษาหลังเรียนดีขึ้นจากก่อนเรียน (Seehamat, L., & Sanrattana, U., 2017)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร พบว่า การมีส่วนร่วมช่วยคิด ช่วยมองจากสังคม จะทำให้หลักสูตรสามารถขับเคลื่อนไปได้ ไม่ทิ้งทุนเดิมของท้องถิ่น และไม่เพิกเฉยต่อสิ่งใหม่ที่จะเข้ามาในสังคม ดังนั้นหลักสูตรพัฒนาอาชีพจึงควรบรรจุในกิจกรรมเสริมนอกเวลาเรียน จะทำให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสเลือกและฝึกปฏิบัติตามความถนัดและความสนใจ ควรเพิ่มหลักสูตรลงในรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สิ่งที่ต้องเน้นอีกประการ คือ การปลูกฝังสมรรถนะทางด้านการเรียนรู้ในด้านความตระหนักต่อการมีอาชีพ เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัยที่ต้องการใช้เวลาในการเรียนรู้ฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง



สถานศึกษาควรบรรจุเนื้อหาหลักสูตร ให้นำไปเพิ่มเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ มีการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติให้มากยิ่งขึ้น โดยการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและ ชุมชนมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ จัดบรรยากาศและ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ ปูกล้าง หล่อหลอมเพื่อให้เกิดความ ตระหนักต่อการประกอบอาชีพที่สุจริต

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัย แห่งชาติ (วช.) โดยมหาวิทยาลัยพะเยา ประจำปีงบประมาณ 2561 และผ่านการรับรอง จริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สังกัดมหาวิทยาลัย พะเยา เลขที่ 2/211/59

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ธนัตถ์กานต์ ศรีเฉลียว และคณะ. (2560). การพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัย ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์, 11(2), 61 - 74.
- พรกมล สุ่มคล และคณะ. (2555). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องอาหารจากบัวสาย การ งานอาชีพและเทคโนโลยีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 3(2), 5 -25.
- ระพีพัฒน์ หาญโสภณ และคณะ. (2563). การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับ โรงเรียนนรโมฬีทองธรรมวิทย์. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(11), 18 - 31.
- สัจด์ อุทรานันท์. (2532). พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). ยุทธศาสตร์ 103 การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อการก้าว เข้าสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). ชุดฝึกอบรมผู้นำชุมชน : ประมวลสาระ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.



- Cohen, L. & Morrison, L. (2000). *Research Methods in Education* 5th ed. London: Taylor&Francis Group.
- Collins, J. & Barnes, A. (2017). *Careers in the curriculum. What works?* London: The Careers & Enterprise Company.
- Herr, E. L. et al. (2003). *Career guidance and counseling through the lifespan: Systematic approaches*. Needham Heights: Allyn & Bacon.
- Isaacson, J. (1977). Dimension of Student evaluation of teaching. *Journal of Education Psychology*, 55(6), 344-351.
- Seehamat, L. & Sanrattana, U. (2017). Development of a teacher training curriculum in enhancing awareness on water resource management. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, (5)9, 846 - 854.